

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Vbi quæ ad omnifariam Episcopi potestatem, vel ad Sacramenta, &
Ordines conferendos, vel ad dispensationes elargiendas pertinent,
comprehensa sunt

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopvs In Ivramentis, & votis, quando dispensare poßit? Allegatio
XXXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98621](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98621)

Theologos ſacris Sanctiſſimæ Trinitatis, & Beatiſſimæ Virginis Carmelitan. Religionibus obtulit, aliumque vtriuſque iuris ſtudioſum, & in Conimbricenſi Academia Artium Magiſtrum mihi in hanc Curiam proſciſcenti ſocium dedit, ille, inquam, quem non minus naturæ, quam doctrinæ meæ reuerſor auctorem in comment. ad Ordinationem Regiam Luſitan. libro tertio titul. 64. §. 1. numer. 10. poſt *Arag. Ban. ſal. Valent. ſor. ſancti. &* alios, reſoluit in foro conſcientiæ ſequi poſſe opinionem probabilem relicta probabiliſſi.

19 Quando vero dubium conſiſtit in facto dupliciter poſſet euenire, vel res omnino eſt dubia, vel pro vna parte præſumptio præponderat: in primo caſu non eſt opus diſpenſatione, quia in illo præſumptio eſt pro libertate ad contrahendum, in ſecundo vero caſu ad cautelam requirenda eſt Episcoporum diſpenſatio.

20 Sexto obſerua poſſe Episcopum cum minoribus non habentibus requiritatem ætatem ad Matrimonium diſpenſare, vt illud ineat, quando ſunt prope ætatem, & dubium eſt an malitia eam ſuppleat: ita *Henzquez diſt. libr. undecimo, capit. decimo tertio, §. 12.* vbi etiam reſert diſpenſationem valere pro vtroque foro, ſequitur *Sanchez lib. 7. diſputat. 104. numer. duodecimo, &* videtur ſentire *Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 31. numer. 171. verſ. notandum eſt ſecundo, &* id probant ex text. in cap. ſecundo de deſpenſat. impub. quatenus prohibet ne aliqui ante ætatem Canonibus præſcriptam coniungantur, niſi forte aliqua vigentiſſima neceſſitate interueniente, vt pote pro bono pacis, talis coniunctio toleretur, & in illo text. cum Summus Pontifex diſpenſationem ſibi non reſeruaret, viſum eſt tacite illam Episcopis concedere, iuxta reſoluta allegation. 33. numer. 17.

SYMMERIA.

- 1 Episcopus habet potestatem suorum subditorum iuramenta præſtita intuitu diuini obsequij, & vota diſpenſandi.
- 2 Iuſta, & rationabilis cauſa requiritur ad diſpenſandum in his votis, & ne ſiant in tertij præiudicium.
- 3 Si quis iuret, vel voveat dare Calicem huic Monasterio, poſſet excommunicatione Episcoporum dare alteri Monasterio, vel pio loco.
- 4 Intelligitur text. in cap. primo de voto.
- 5 Intelligitur text. in cap. ſi vero, verſ. verum, & in cap. verum 15. de iureiurand.
- 6 Episcoporum electi, & confirmati quamuis nondum conſecrati poſſunt in prædictis iuramentis diſpenſare.
- 7 Episcopus non conſecratus dicitur vere Episcopus quoad omnia, quæ pertinent ad potestatem iuriſdictionis.
- 8 Capitulum ſede vacante habet huiusmodi potestatem diſpenſandi in votis, & iuramentis.
- 9 Capitulum ſede vacante poſſet ea omnia exorcere, quæ pertinent iure communi ad Ordinariam Episcoporum iuriſdictionem, exceptis nonnullis ſpeciatiim iure prohibitis.
- 10 Poſſet etiam diſpenſare in iis, in quibus Episcopus auctoritate Episcopalis iuriſdictionis valet diſpenſare, in delegata vero Episcopo iuriſdictione non ſuccedit.

11 Prælati inferiores habentes iuriſdictionem Episcopalem, vel quaſi, poſſunt in iuramentis, & votis diſpenſare, & in illis caſibus in quibus Episcoporum diſpenſare valent.

12 Prælati Regulares tam Generales, quam Prouinciales, & locales, ab ordinario exempti, poſſunt diſpenſare cum ſuis ſubditis in votis, & iuramentis.

13 Prælati Religionum ex privilegio, & ſpeciali iure poſſunt diſpenſare in votis volentium intrare ſuum Ordinem.

14 Abbatibus in votis ſuarum Monialium diſpenſare non poſſunt.

15 Confeſſarij Regulares Ordinum Mendicantium ex privilegio ſpeciali poſſunt diſpenſare in votis, & iuramentis illorum omnium, quorum Confeſſiones audierint, non tamen in reſeruatæ Episcopo iure ſpeciali.

16 Confeſſores etiam Parochi, ſeu quicumque alij Curiam animarum habentes in ſuorum ſubditorum votis ſeu iuramentis in vtroque foro nequeunt diſpenſare.

17 Diſpenſandi poteſtas in votis, & iuramentis conceditur ſupradictis reſpectu illorum, qui ſunt vere, & proprie ſubditi ratione domicilij, non habitations.

18 Scholaris non poſſet in voto diſpenſari ab Episcopo loci ſtudiij, ſi in eo domicilium non habet.

19 Habitatio maioris partis anni in loco ſufficit ad hoc, vt ibi poſſint recipi neceſſaria ſacramenta: domicilium vero requiritur, vt recipi valeant voluntaria.

20 Archiepiſcopus non poſſet diſpenſare in votis, & iuramentis ſubditorum ſui ſuffraganei.

EPISCOPVS IN IURAMENTIS, & VOTIS, quando diſpenſare poſſit?

ALLEGATIO XXXVI.

1 Episcopos habere potestatem suorum subditorum iuramenta præſtita intuitu diuini obsequij, & vota diſpenſandi tenent Innoc. in cap. ad aures de his, quæ vi, & in cap. debitores numero ſecundo de iureiurand. Felin. in cap. 1. numer. 9. illo titul. D. Thom. 2. 2. quaest. 88. artic. 12. D. Antonin. 2. par. titul. cap. 6. in princip. Sor. de iustit. lib. 8. quaestione prima artic. 9. Caietan. 2. 2. quaest. 89. artic. 9. Angel. verbo iuramen. 6. in princip. Syluest. verbo 5. q. 3. Selu. de iureiurand. par. quarta quaestione ſecunda. Nauarr. in manual. capit. duodecimo numer. 64. verſ. 2. Couarr. in cap. quamuis par. prima, §. 3. numer. quinto, verſ. nono, & numer. duodecimo. Sor. de religione tractat. de iurament. lib. ſecundo cap. 40. numer. tertio, & tractat. de voto lib. 6. cap. 10. numer. tertio. Less. de iustit. lib. ſecundo cap. 40. dub. 12. numer. 99. cum ſequenti, & dubit. 13. a princip. & cap. 42. dub. 12. numer. 62. Vgolin. de potestate Episcoporum cap. 58. §. 1. Fr. Ludon. Miranda in manual. Prælatorum tom. 2. quaest. 32. artic. 1. concl. 1. & 3. & concl. 4. cum D. Thom. & Nauarr. 2. Reſoluit ad diſpenſandum in huiusmodi iuramentis, & votis requiri iustam, & rationabilem cauſam, & peccare diſpenſantem ſine illa, & diſpenſatum non manere ſecurum in conſcientia, & articul. 2. conclus. 1. aſſerit, quod qualibet cauſa redens complementum alicuius voti malum, aut inutile, vel maioris boni impeditiuum, eſt iuſta cauſa, & rationabilis ad diſpenſandum in ipſo. Intelligendummodo non fiat in præiudicium tertij, nam ſi

quis iuret, aut voueat dare calicem huic monasterio, potest ex commutatione Episcopi dare alteri monasterio, aut pio operi, quia hinc non est quaesitum ius monasterio, sed Deo, & potest Dei Vicarius moderari restitutionem Deo debitam, non ita debitam homini: ita *Hernandez in summ. lib. 7. cap. 18. §. 4. in commen. lutt. G. quem refert Fr. Ludovic. Miranda in manual. Pralat. tom. 1. quæst. 47. artic. 4. conclus. 1.*

3 Probatur hæc principalis resolutio, quia licet Episcopi non possint dispensare in illis casibus, in quibus specialiter ipsis denegatur dispensandi facultas, veluti quando ius prohibet, ne illi dispensent; vel quando dispensandi facultas Summo Pontifici, seu Sedi Apostolica referuatur; prout in cap. ultim. de filiis presbyterorum, & in cap. quod translatio nem ubi gloss. 1. magistra, de officio legati, & in cap. penultim. de simonia, & in cap. de multa, in fine, de prebend. & in cap. penultim. in princip. de elect. & in cap. 1. vers. ad ordines, de filiis presbyterorum, in 6. & in cap. 1. vers. sciurus, de re iudicata in 6. & in cap. 1. in fine, de sent. excomm. eodem lib. & in multis aliis per Berachin. de Episcopo lib. 4. par. secunda à numer. 144. Pelag. de planctu Ecclesie lib. 1. cap. 50. vers. prohibetur, Nihilominus tamen è conuerso possunt dispensare in illis casibus, in quibus specialem à iure habent facultatem dispensandi, prout in specie cap. sine, de clericis coniug. dict. cap. penultim. in fine, de elect. cap. cum ex eo 34. eodem titul. in 6. cap. 1. in princip. de filiis presbyterorum, eodem lib. cap. 1. de etate, & qualitat. eodem libro, Trident. sess. 24. de reformat. cap. 6. cum aliis, de quibus per gloss. 1. & 3. in cap. at si clerici, §. de adulterio, de iudic. citatis à Berachin. dict. par. secunda à numer. 107. cum sequent.

4 Constat autem potestatem dispensandi in votis, ac per consequens in iuramentis intuitu diuini obsequij factis (quia habent eandem rationem, & idem fundamentum, vt per Soar. dict. lib. secundo, de iuramen. capit. 40. numer. tertio, & dict. tract. 6. de voto lib. 5. cap. decimo quarto, Sanchez de matrimon. lib. 8. disput. 13. numer. 1.) fuisse auctoritate Ecclesie Episcopis communicatam, iuxta text. in cap. 1. in fine, de voto, cuius textus argumentum non euitabit, qui dixerit illum agere de Summo Pontifice tantum, vt colligi videtur ex illis verbis, ab illius qui præfideat, penat arbitrio, tum quia ille solus toti Ecclesie præest, iuxta cap. ad honorem in fine, de auctor. & usu pallij, tum etiam quia scribens ibi Alexander III. ad quemdam Episcopum non dicit, tuo arbitrio, sed eius qui præfideat; non inquam euitabit argumentum, qui hoc dixerit, quia si Pontifex de se ipso loqueretur, potius diceret à nostro pender arbitrio: tum etiam quia in omni proprietate verborum Episcopus præesse dicitur in sua diocesi, dict. cap. ad honorem, ibi, in partem sollicitudinis: præfertim, quia quando in iure sermo est de propria Pontificis iurisdictione; vel ponuntur verba quæ maiorem significant potestatem, dict. cap. ad honorem, ibi, in plenitudinem, vel additur, qui toti Ecclesie præest, & sic dicendum est, in eo textu agi de Episcopis; quia vero generaliter erat intelligendus, & respectiue scilicet de vnoquoque Episcopo in sua diocesi, ideo textus vñus est illo modo loquendi, quem intellectum præstant glossæ, & omnes ibi. Nec etiam vrgent asserentes illum textum non agere de dispensatione, sed de commutatione voti, prout existimant nonnulli citati à

Soar. dict. lib. 6. cap. 10. num. 5. quia respondebitur verum quidem esse interrogationem factam fuisse Pontifici de commutatione, seu redemptione voti, & ideo de commutatione etiam responderet: Nihilominus tamen in fine ita concludit, significans iuxta qualitatem negotij posse Episcopum dispensatione vti, vel pure, vel miscendo commutationem prout iudicauerit expedire.

5 Neque obstat text. in cap. si vero §. verum, & in cap. verum §. de iur. vbi videtur dispensationem, seu absolutionem à iuramento esse soli Papæ reternatam, vt existimat specul. titul. de legato §. nunc ostendendum num. 15. quia responderetur solum in illis iuribus narrari stylum Curie circa præstandam absolutionem à iuramento, de quo ibi, ad effectum informandi inferiores Prælatos, & sic non negat, imò supponit, illos absolueri posse.

6 Primo amplia in Episcopis non solum consecratis, sed etiam electis & confirmatis, nam illi habent omnem administrationem episcopatus, & omnia possunt, quæ pertinent ad potestatem iurisdictionis, de quibus gloss. penultim. in cap. aqua de consecr. Ecclesie, probat text. in cap. not. 9. & in cap. transmissam 15. vbi gloss. de elect. Alors. Rec. in præi. aurea resolut. 136. numero primo, & cum huiusmodi potestas dispensandi in iuramentis, & votis, non sit Ordinis, sed iurisdictionis, recte in illis prædicti electi, & confirmati dispensare possunt, vt resoluit Lessi. de instit. lib. 2. cap. 40. dubitat. 12. num. 100. vers. secundo.

7 Verum Episcopum consecratum verè, & propriè non dici Episcopum probant text. in cap. eam te, ibi, ante promotionem tuam, & ibi, neque es adhuc in Episcopum consecratus, de rescript. cap. tua, ibi, Episcopo, vel electo, de his, quæ sunt à Prælatu, cap. tam inter, 33. de testib. ex quibus ita obseruant Abb. numer. 2. Felin. Dec. & omnes in dict. cap. eam te, gloss. 1. & communis in cap. 1. de religiosis domibus gloss. verbo Pontificum in Clement. 2. de celebrat. Missar. gloss. 2. in Clement. 1. de pænis 1a. in l. 2. num. 4. ff. de iusticiario testamento, Gomez in reg. de triennali quæst. 36. Fr. Emmanuel. quæst. Regularium tom. 1. quæst. 18. art. 2.

8 Sed his non obstantibus potius dicendum est etiam Episcopum non consecratum dici verum Episcopum, quod omnia, quæ pertinent ad potestatem iurisdictionis, cum nomen, Episcopus, videatur ex sui etymologia competere electis, & confirmatis, quibus à tempore confirmationis possessione legitima apprehensa totius diocesis administratio, & cura incumbit, cap. cum in cunctis, & cum vero, iuncta gloss. verbo administrationem, de elect.

9 Secundo amplia huiusmodi potestatem dispensandi in votis, & iuramentis transire in Capitulum Sede vacante, vt tenet Sayr. in clau. Regia lib. 6. cap. 11. num. 84. quia potest ea omnia exercere, quæ pertinent iure communi ad ordinariam Episcopi iurisdictionem, exceptis nonnullis speciatim iure prohibitis, cap. cum olim 14. vbi gloss. 2. de maiorit. & cap. ad abolendam, vbi gloss. verbo sede vacante, de hereticis, cap. penultim. vbi gloss. verbo sed capitulum, & cap. ultim. de supplenda neglig. Pralat. libro sext. cap. primo, de instit. eodem lib. cap. cum nullus, in fine principij, de temporibus ordin. eodem lib. (qui tamen text. est restrictus per Concil. Trident. sessio. 7. de reformat. cap. 10.) cap. vñ. de maiorit. & obed. in 6. Clem. 1. §. 1. vbi gloss. verbo sede vacante, de hereticis,

selin. in cap. cum omnes numer. 10. de constit. Pavin. de potestate Capituli p. 11. sel. de beneficio p. 2. q. 11. numer. 4. Syluest. verbo Capitulum §. 2. Rebuff. in praxi titul. de denotul. à numer. 57. Nau. consil. 7. de filiis Presbyterorum, & consil. 44. de tempor. ordin. in nouis, Gutier. Canon. lib. 1. cap. 11. numer. 10. Prolin. de censuris tab. 1. cap. 10. numer. 2. §. 2. Aloys. Riec. in praxi aurea resolut. 118. in princip. Flam. de resignat. lib. 7. q. 23. numer. 11. cum seq. Soar. de censuris disputat. 7. sect. 2. numer. 4. Sayr. in clauis Regia lib. 6. cap. 11. numer. 10. Molin. de instit. tract. 5. disput. 11. numer. 1. 3. & 10. Quarta in summa bullarum verbo Capitulum Sede vacante, in princip. Caroso in praxi iudicium verbo Capitulum numero 2.

10 Potest etiam dispensare in iis, in quibus Episcopus ratione episcopalis iurisdictionis valet dispensare, Henrig. in summ. lib. 14. de irregul. cap. 20. §. 1. in fine, Gutier. dict. lib. 1. cap. 3. numer. 10. Sayr. dict. cap. 11. numer. 84. Molina dict. disput. 11. numer. 5. Caroso dict. numer. 2. Cened. par. 3. collect. 4. numer. 3. Dixi ordinariam, quia in delegata Episcopo iurisdictione non succedit Capitulum Abb. in cap. cum olim q. 5. de maiorit. & obed. Azuad. ad curiam Pisanam lib. 1. cap. 8. numer. 12. Sbroz. de Vicario Episcopi lib. 1. quest. 16. num. 1. & lib. secundo quest. 135. numer. 4. cum aliis citatis per Aloys. Riec. dict. resolut. 118. numer. 2.

11 Tercio amplia in Prælati inferioribus habentibus iurisdictionem episcopalem, vel quasi, qui poterunt in iuramentis, & votis dispensare, cum prædicta potestas dispensandi ad iurisdictionem spectet, illique habeant episcopalem, vel quasi, potestatemque ordinariam in sua veluti diocesi, in eaque tribunal constituit, & sic succedunt loco Episcoporum, vnde in illis casibus possunt dispensare, in quibus Episcopus potest, prout in specie cap. ar. si clericus §. de adulteris, de iuriciis, & cap. 1. de astate, & qualib. lib. 6. & cap. cum ex eo, de elect. eodem lib. cum similibus, resoluunt Abb. numer. 13. & Dec. numero 16. in dict. §. de adulteris, idem Abb. in cap. significasti numer. 5. cum sequentibus de foro comp. & in Clemen. ne in agro §. ad hæc, de statu monachorum, Innoc. in cap. statum de transact. Bald. in auct. hoc ius, colum. 3. C. de sacros. Ecclesiis, Cassan. in consuetudinib. Burgundia rub. 9. §. 9. numer. 26. iuuat doctrina gloss. verbo proprii, in Clemen. 1. de rebus Ecclesiæ, recepta communiter, vt per supracitados, Cobi. in cap. Ioannes numer. 1. de testam. & lib. 1. variarum cap. 3. numer. 9. Nauar. in man. cap. 27. num. 39. vers. quarto, probant in specie Abb. in cap. 1. num. 7. de voto, vbi exponit verba illius textus ibi, ab illius qui presidet, &c. scilicet, habentis iurisdictionem episcopalem, quia talis Prælati potest exercere iura episcopalia, Nau. in man. cap. 12. num. 75. vers. secundo in fine, Soar. dict. lib. 6. cap. 10. numer. 13. Sayr. in clauis Regia lib. 5. cap. 8. num. 9. & lib. 6. cap. 11. num. 82. cum seq. Lessi. lib. 2. de iustitia cap. 40. dubit. 12. num. 101.

12 Quarto amplia in Prælati Regularibus exemptis ab Ordinario (quales hodie sunt fere omnes ex Summi Pontificis privilegio) qui possunt dispensare cum suis subditis in votis, & iuramentis, quia, supposito quod sunt exempti, & immediate Sedi Apostolicæ subiecti, habent iurisdictionem quasi episcopalem, & ideo sicut Episcopi, ita illi possunt circa suos subditos dispensare, nec hæc potestas illis competit vt delegata, sed vt ordinaria, quando enim aliqua Religio eximitur per Pontificem à iurisdictione Episcopi, conceduntur Prælato ea,

quæ sunt iurisdictionis Episcopalis, & ita supposita illa exemptione, & approbatione Religionis competit potestas illis, ex vi muneris, & officij, resoluunt Syluest. verbo votum, 4. questione 3. Nauar. dict. capit. duodecimo numer. 75. Sot. de iustit. lib. 7. questione quarta, artic. 3. Caietan. & alij quos refert, & sequitur Soar. dict. lib. 6. capit. 10. numer. 14. Fr. Emman. quest. regularium, tom. 1. questione 25. artic. 4. cum 4. sequentibus, plures refert Sayr. in clauis Regia lib. 5. cap. 8. numer. 10. & lib. 6. cap. 11. numer. 87. cum multis sequentibus, late Fr. Ludovic. Miranda dict. questione 32. artic. 4. Azor. institution. moralium par. prima lib. undecimo cap. 18. dubit. 4. Lessi. dict. lib. 2. cap. 40. dubit. 13. à numer. 107. Quod etiam intellige non solum in Prælati Generalibus, seu Prouincialibus, sed etiam in localibus, seu Conuentualibus, adhuc enim illi possunt in subditorum iuramentis, seu votis dispensare, ex supradicta ratione, vt per Sot. dict. quest. 4. artic. 7. Soar. dict. cap. 10. numer. 14. Sayr. dict. cap. 11. num. 89.

13 Qui quidem Religio Prælati ex speciali iure, & privilegio, etiam possunt dispensare in votis volentium intrare suum Ordinem, ex concessione Eugenij IV. de qua Fr. Ludovic. Miranda dict. questione 32. artic. 5. & artic. 6. resolut omnia nouitiorum vota, realia, & personalia, & mixta, includi & commutari in solemne Religionis votum, ita quod professione emissa in aliqua Religione per Sedem Apostolicam approbata, supradicta vota cessent, quia solemniter profitens totaliter mundo moritur, viuit autem Deo, ad quam vitam solemnitas illa professio dirigitur, quo fit, vt cessante præterita vita, cessent etiam omnia vota in ipsa facta.

14 Abbatissa vero in votis suarum monialium non possunt dispensare, quia iure ordinario non sunt capaces iurisdictionis ecclesiasticæ, cap. dilecta, de maioriore, Fr. Emman. dict. quest. 25. artic. 7. Soar. dict. cap. 10. num. 15. Lessi. dict. num. 17.

15 Quinto amplia procedere in Confessariis Regularibus Ordinum Mendicantium, qui ex privilegio speciali ipsi à Summis Pontificibus concessio possunt dispensare in supradictis votis, & iuramentis illorum omnium, quorum Confessiones audierint, vt per Nauar. in manual. cap. 12. num. 79. vers. undecimo, Ludou. Lopez in instrum. conscientie par. 1. cap. 50. Miranda in manual. Prælat. tom. 1. quest. 47. art. 4. & sequen. Fr. Emman. in sum. par. 1. cap. 102. conclus. 10. & Regular. question. tom. 1. quest. 63. artic. 1. cum sequentibus. Sayr. lib. 5. cap. 6. numer. 10. & lib. 6. cap. 11. numer. 95. cum sequentibus. Lessi. dict. lib. 2. capit. 40. dubit. 13. numer. 108. Quamuis huiusmodi Confessarij Regulares possint commutare, & dispensare in omnibus votis, Episcopis iure communi, & Ordinario referuatis, non tamen in referuatis ipsis iure speciali, vt firmat Fr. Ludovic. Miranda dict. artic. 4. conclus. 2.

16 Alij autem Confessores, quamuis parochi, seu quicunque alij curam animarum habentes in suorum subditorum iuramentis, seu votis, nequeunt in neutro foro dispensare, resoluunt Innoc. Hostien. Abb. & communiter Doctores, in cap. 1. de voto, & alij quos refert, & sequitur Sayr. dict. lib. 5. cap. 3. num. 9. & lib. 6. cap. 11. num. 85. cum sequentibus, Soar. lib. 6. tractat. de voto, cap. 10. numer. 10. cum sequenti, Lessi. dict. lib. 2. cap. 40. dub. 13. num. 109. Quamuis Gabr. in 4. distinction. 38. quest. 1. artic. 5. & Fr. Emman. quest. regularium tom. 2. quest. 46. artic. 9. absque fundamento contrarium teneant.

17 Intellige supradictam potestatem dispensandi in votis, & iuramentis concessam Episcopis, Capitulo Sede Vacante, & Prælati inferioribus, procedere solum respectu illorum, qui sunt verè, & propriè subditi, & habent domicilium, non autem habitationem, etiam cum animo ibidem permanendi maiore parte anni, & ita quamvis Episcopus possit dispensare in voto, & iuramento sui subditi in sua diocesi domicilium habentis, non poterit tamen dispensare in voto Scholaris, qui in studio commoratur, & in loco studij habitat, non tamen domicilium habet: ratio est, quia Scholaris simpliciter non est subditus Episcopo Academiae, & ideo non potest ab eo ordinari sine licentia sui proprii Episcopi, cap. cum nullus, de temporibus ordin. in 6.

18 Ergo non poterit in illius votis, seu iuramentis dispensare, quam sententiam tenet Abb. in cap. nullus, num. 4. de parochiis, quem sequuntur Angel. Tabiena, & Sylvest. verbo domicilium, soar. dict. lib. 6. de voto cap. 11. numer. 11. & hæc est verior opinio in puncto iuris, ut alibi dixi. Quamvis contrarium teneant Henricus, lib. 3. de Penitentia cap. 14. §. 1. Sanchez de matrimo. lib. 3. disp. 23. num. 11. cum duob. sequentib. Less. d. lib. 2. cap. 40. d. lib. 13. num. 103.

19 Afferentes non requiri domicilium, sed sufficere habitationem maiore parte anni, ut Episcopus loci possit dispensare in votis, quia, ut inter omnes supra citatos convenit, Scholares, & similes maiore parte anni habitantes in aliquo loco, sunt subditi Episcopo, & Parocho illius loci, respectu Confessionis, & Communionis: cui tamen argumento respondetur faciendam esse distinctionem inter Sacramenta necessaria, prout est Confessio, & Communio; & inter voluntaria, prout est Sacramentum Ordinis, & alia similia; ut scilicet priora per Episcopum loci studij, Scholaribus conferantur, non ita posteriora, ut per Sylvest. ubi supra. & verbo confessor. 1. §. 10. Vnde cum regulariter nulla possit dari tam virgens necessitas, quæ compellat tolli vinculum voti, ideo ad Episcopum loci studij non pertinet dispensatio, si vero aliquando datur, poterit Episcopus suspendere executionem voti, ex voluntate tacita proprii Episcopi, ut explicat soar. dict. num. 11.

20 Ex quibus colliges Archiepiscopum non posse dispensare in votis, & iuramentis subditorum sui suffraganei, cum nec ex vi muneris, nec ex iure speciali, nec ex consuetudine, in eos habeat potestatem: licet in foro contentioso sit Ordinarius iudex appellationum, quas iidem subditi à propriis Episcopis ad ipsum interponunt, cap. pastoralis, de officio Ordinarii, cap. 1. in princip. de foro compet. lib. 6. ita resolvunt Sylvest. verbo votum 4. quest. 3. sot. lib. 7. de iustit. q. 4. art. 3. Sayr. lib. 6. cap. 11. num. 79. soar. lib. 6. c. 10. numer. 8.

S P M M A R I U M.

1 Summus Pontifex solus potest dispensare in quinque iuramentis, seu votis solemnibus.

2 Vota, seu iuramenta solemnia sunt Pontifici reservata ex antiquissimo Curia stylo, excepto voto terræ sanctæ, quod in iure reservatur.

3 Peregrinatio in templum B. Virginis Laurentianæ an sit etiam ex reservatis Summo Pontifici?

4 Votum terræ sanctæ non dispensatur ab Episcopo, licet devotionis, & visitationis gratia tantum factum fuerit, ex hodierna praxi, & consuetudine.

5 Episcopus non potest dispensare in iuramentis, seu votis conditionalibus de materia alias reservata, etiam pendente conditione.

6 Dispositio omnis conditionalis in sua essentia à principio est perfecta.

7 Dispensare potest Episcopus in prædictis quinque votis, si in penam fiant.

8 Et in voto continentia si detur virgens causa, seu gravis necessitas, vel graue impedimentum adeundi Pontificem.

9 Et data legitima causa etiam poterit dispensare cum eo, qui post votum simplex castitatis matrimonium ratum contraxerit, ad effectum, ut possit petere debitum.

10 Et potest dispensare, ut possit petere debitum ille coniux, qui post matrimonium consummatum fecit votum castitatis.

11 Et potest dispensare, quando post matrimonium contingens mutuo consensu faciunt simplex votum castitatis, si detur periculum incontinentia, & non possit de facili patere aditus ad summum Pontificem.

12 Et poterit dispensare, ut incestuosus petat debitum ab uxore sua iam eidem effecta affine per prædictum incestum.

13 Et potest dispensare in omnibus quatuor votis data gravi, & virgensi necessitate, & interveniente simul difficultate adeundi Pontificem.

14 Confessarii Mendicantes, & illorum privilegio gaudentes non possunt dispensare in supradictis casibus, quibus Episcopo dispensandi potestas conceditur.

15 Episcopus potest dispensare in voto castitatis ad tempus.

16 Et poterit prorogare votum peregrinationis faciendæ tali tempore si iusta adsit causa.

17 Et poterit dispensare in voto de non contrahendo matrimonio.

18 Et poterit dispensare in voto virginis.

19 Et poterit dispensare in voto suscipiendi Ordines.

20 Vtrum quis possit ita se suo voto obligare, ut intendat efficaciter, quod à nemine tolli possit, nisi à Papa? negativè respondetur.

21 Dispensandi potestatem habens in votis, & iuramentis, potest illa commutare.

22 Regula cui licet 53. deregulis iuris lib. 6. procedit in his, quæ à iure communi conceduntur.

23 Delegata potestate dispensandi in iuramentis, seu votis, censetur concessa potestas commutandi.

24 Dispensandi potestas alicui concessa non inter odiosa, sed favorabilia censenda est.

25 Data potestate commutandi iuramenta, seu vota, non censetur eo ipso potestas dispensandi concessa.

EPISCOPVS IN VOTIS solemnibus quando dispensare possit?

ALLEGATIO XXXVII.

Nillus Prælati, quantacunque præfulgeat potestate, præter Romanum Pontificem, potest dispensare in quinque iuramentis, seu votis, nempe: de intranda Religione, de perpetua castitate servanda: de Peregrinatione in terram Sanctam.

dd iij